

Nieuwe generatie in Steinsculpturenmuseum

Innenhof Steinsculpturen Museum, foto Etienne Boileau

Tussen glooiende heuvels in de Duitse Nahe regio ligt het uit onder architectuur gebouwde Steinsculpturenmuseum. Op de achtergrond het indrukwekkende rotsmassief Rotenfels. Het museum werd ontworpen door de Japanse sterarchitect Tadao Ando, die bekend staat om de spirituele component in zijn ontwerpen. Rondom het museum, dat geheel is opgebouwd uit beton en hout, ligt een fraaie beeldentuin met looprouten. Je treft er tientallen imposante beelden aan, gemaakt van steensoorten uit alle continenten. Binnen in het museum vind je wat kleinere werken en op de bovenste verdieping een enorme verzameling met 150 Steinbücher (stenen boeken) gehouwen uit steensoorten van over de hele wereld.

Etienne Boileau

Het begon allemaal met het enorme succes van het kunstenaarsduo Wolfgang Kubach en Anna Kubach-Wilmsen. Hun uit steen vervaardigde boeken (*Steinbücher*) - sommige zelfs hoog gestapeld - verkochten dermate goed dat zij nog tijdens hun leven droomden over een nieuw te bouwen museum voor hun werk. Nadat de meeste voorstellen in de prullenbak belandden, kwam uiteindelijk de Japanse architect Tadao Ando met het idee om het museum de vorm van een traditionele schuur uit de regio te geven, maar dan wel met typische Zen elementen. Voor het nieuwe museum gebruikte Ando houten delen van een oude vakwerkboerderij, die op dat moment gesloopt werd. In 1986 kwam het museum gereed. Rondom het gebouw was een sobere muur van betonnen elementen aangelegd en binnenin kwam een Zentuin met water en kiezelstenen, waar de abstracte

stenen beelden van het echtpaar Kubach-Wilmsen hun plek vonden.

Beeldentuin

In de omliggende landerijen, die oorspronkelijk dienstdeden als wijngaard, werd een fraaie beeldentuin aangelegd. Dit unieke geheel werd tot *Steinsculpturenpark* gebombardeerd. Het park heeft een oppervlakte van 1,5 hectare en is 24 uur per dag open voor publiek. Er staan zo'n 30 sculpturen die verwijzen naar de evolutie van het materiaal steen uit vijf continenten. Bijzonder zijn de *Buchturms* van het echtpaar Kubach-Wilmsen: hoog opgestapelde boeken van

Kubach & Kropp, Stein für die Stille (Klangstein), foto Livia Kubach

natuursteen die in sommige gevallen wel zeven meter hoog zijn. Ook al contrasteren ze nogal met het omringende heuvelslandschap, ze detoneren zeker niet. Met name prachtige 2,5 meter hoge stenen cirkel van groene Indische Graniet die het echtpaar *Steinbuchrolle* doopte springt eruit. Als je naar de ingang van het museum loopt, kun je deze blikvanger nauwelijks missen. Een opvallend element in het werk van dit gelauwerde echtpaar is de ruwe afwerking van sommige beelden. Daarbij lijkt het of het de makers meer om de vorm van de oorspronkelijke fossiele steen te doen was, dan om hun eigen beeldende toevoeging; diverse grote brokken steen zijn slechts met minimale ingrepen bewerkt. Zo zijn er ribbels aan de zijkanten van de ruwe brokken gefreesd, die de suggestie wekken dat het hier gaat om bladzijden uit een boek. In de Zentuin ligt een brok Braziliaanse groene graniet, geslepen, gepolijst en teruggebracht tot een halve eivorm. De 3,5 meter grote steen ligt als een soort prehistorisch dier op de kiezels in de binnentuin van het museum.

Passie

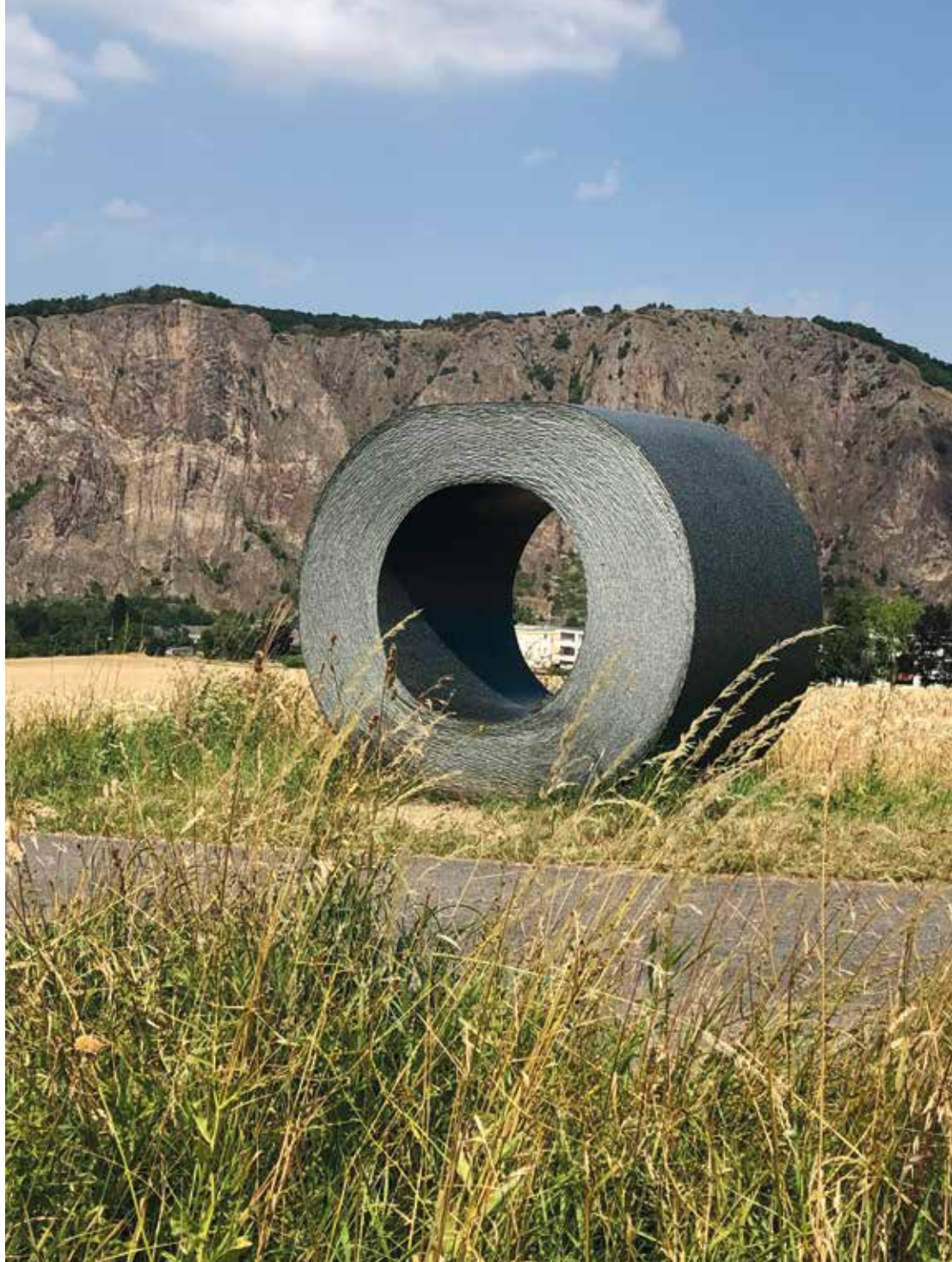
Het dynamische echtpaar Kubach-Wilmsen spaarde kosten noch moeite om bijzondere steensoorten op te sporen. Ze bezochten daarvoor steengroeves over de hele wereld en ook beurzen in het buitenland, waar zij grote brokken steen aankochten. In de beeldentuin zag ik een groot aquaduct van Romeins travertien en een ijle stele van Carrara marmar. Lopend door tuin en museum merk je dat de combinatie landschap en eigentijdse beeldhouwkunst hier akelig goed uitpakt. Dat komt mede door de achterliggende *Rotenfels* die 200 Meter hoog en 1200 Meter lang is

en als magistraal decor functioneert voor gebouw en beeldentuin. Die rotsformatie bestaat grotendeels uit de steensoort porfier.

Livia Kubach en Michael Kropp

Tussen de sculpturen van het Echtbaar Kubach-Wilmsen staan in zowel park als museum ook beelden van hun dochter Livia Kubach en haar partner Michael Kropp. Livia Kubach vertelde tijdens de rondleiding dat zij zich na de dood van haar ouders opgezaagd zag met een stichting die geheel gewijd was aan hun erfgoed. De volledige nalatenschap van de kinderen kwam in de stichting terecht. Tijdens hun leven had dochter Livia het pad van haar ouders gekozen en beeldhouwstudies aan de Düsseldorfer Kunstakademie gevolgd bij o.a. Tony Cragg en Günther Uecker. Zij nam later de beslissing om als beeldhouwer en dochter van dit beroemde echtpaar uit hun schaduw te treden en de stichting die haar ouders hadden opgericht voort te zetten. Maar nu ook met haar eigen werk en dat van haar partner, door dat in te brengen in de stichting. Als vrouwelijke beeldhouwer is het volgens Livia heel moeilijk om succes te hebben. Door haar werk in de context van de beelden van haar beroemde ouders te plaatsen, krijgt zij aanzienlijk meer exposure. Haar stenen beelden komen tot stand in nauwe samenwerking met Michael Kropp, die als beeldhouwer autodidact is. Je treft hun werk in zowel museum als in het park aan. Het zijn objecten van

Kubach-Wilmsen, *Buchturm*, foto Etienne Boileau

Kubach-Wilmsen, *Steinbuchrolle* 2005-2009, foto Etienne Boileau

zwart graniet uit verschillende regio's in de wereld. Soms wordt de steen in ruwe vorm getoond met zichtbare breukvlakken, soms geslepen en/of gepolijst. Zo ontstaan verfijnde werken die optische en soms ook akoestische eigenschappen bezitten. Die akoestische eigenschappen worden ingebracht door Michael Kropp, van oorsprong opgeleid tot musicus. Neem hun *Säuleninseln* die bestaan uit een flinke brokken graniet, van boven ruw en over het volledige oppervlak doorboord met diepe gaten. De onderkant is mooi rond geslepen en gepolijst. In de gaten staan kleine losse stenen pijlers waarop het beeld rust. Je kunt het heen en weer bewegen, en dan maken de pijlers een tikkend geluid tegen de granieten vorm die meebeweegt. Ronduit schitterend is de *Säulengitter* (zuilenrooster) die bij de ingang van het park staat: een hoge rechthoekige open vorm van Afrikaans gra-

niet die gevuld is met op elkaar gelegde ronde staven van hetzelfde materiaal en dezelfde grootte. Een indrukwekkend statement van dit echtpaar dat uitstekend harmonieert met de ingetogen Japanse architectuur van Tadao Ando. Conclusie: beeldhouwkunst, museumgebouw en landschap zijn hier op een haast mystieke wijze bij elkaar gebracht in een oogstrelend *Gesamtkunstwerk*.

Steinsculpturenmuseum en Steinsculpturenpark, www.fondation-kubach-wilmsen.de, Bad Münster am Stein- Ebernburg, Duitsland

